

HALJ MÁR MEG!

A mozdony füstje

VAJDA JUDIT

KAMONDI ZOLTÁN POSZTUMUSZ ALKOTÁSA ÚJABB PÉLDA RÁ, HOGY A SZERZŐI KÉZJEGY HIÁNYA NEM TESZ JÓT A MAGYAR BŰNÜGYI FILMNEK.

Úgy tűnik, a magyar film mostanság az eddigi vígjátékok helyett a bűnügyi filmben akarja megtalálni – vagy újrafogalmazni – magát. Gyors egymásutánban négy hazai bűnfilmet is bemutatottak – ezek közül (*Kút*, *A martfüi rém*, *Cop Mortem*) a legutóbbi a *Halj már meg!*

Kamondi Zoltánnak kilenc hónappal a halála után mozikba került (így kollégái által befejezett) alkotása egy özvegyasszony története, aki mozdonyvezető férje halálát követően rögtön három sötét titokra is rájön az elhunyt múltjával kapcsolatban: a férfinak volt egy másik nő is az életében, aki ráadásul egy lányt is szült neki, közös életüket pedig műkincscsempészetből finanszírozta. Amikor az is kiderül, hogy az elhalálozott hitves utolsó akciójával átverte üzleti partnereit, bajba sodorva ezzel az (egyelőre még) élő hozzátartozókat, a két, pontosabban három nő a kezdeti ellenszenv után összefog, hogy együtt oldják meg és éljék túl az örökül hagyott életveszélyes zűrt; illetve ketten közülük (Pócsné, a hi-

vatalos özvegy és Vali, a kamaszlány) arra is kíváncsiak, mégis ki a fene volt valójában, akit szerettek.

Miközben az ímént felsorolt célok első fele egyértelműen a bűnügyi film irányába tolná a művet, addig a második a melodráma csíráját hordozza magában – és végül utóbbi győzedelmeskedik. A tematika mellett pedig a rengeteg flashback és látomás az, ami nemcsak bántóan rátelepszik, de egyúttal krimi/fekete komédia helyett melodramát farag a filmből. A bűnügyi vonalba felsorakozó jelenetek a mű legkevésbé sikerült részei, és további gondot okoz az is, hogy a forgatókönyvnek csak viszonylag kesei pontján derül ki, hogy az alkotást fekete komédiának szánták. A flashbackek között van ugyan néhány jelenet, amely tartogat némi feszültséget és suspense-t, de alapvetően a főhősnőnek a férjéhez való viszonyát illusztrálják. Az ebben rejlő melodráma viszont azért nem tud kibontakozni, mert a karakterek közül nincs kivel azonosulni. (Ónodi Eszter és Kováts Adél)

„Nincs kivel azonosulni”
(Ónodi Eszter és Kováts Adél)

A közelmúltban bemutatott magyar bűnfilmek közül a *Kút* is melodramatikus volt, de ott sokkal erősebb volt a sztori, és jobban kibontották a jellemeket. További hasonlóság a két mű között, hogy mindkettőben van egy-egy karikatúraszzerű, elrajzolt figura, aki kommentálja a történetet (a *Kút*-ban a kacskas kezű kutasságéd, itt a Pócsné látomásaiban megjelenő hithű kommunista anyós), de míg Gigor Attila alkotásában ennek a karakternek a jelenléte elmélyítette a cselekményt, addig a *Halj már meg!*-ben kifejezetten nevelésessé válik tőle (az „Anyuka” alakját még a zseniális Csákányi Eszter sem tudja megmenteni). Kaotikusságával Kamondi műve a szintén fekete komédiában és bűnügyekben (is) utazó *Liza*, a *rókatündért* is megidézi, de itt is ugyanaz mondható el, mint a *Kút* esetében: ami ott működik, az a *Halj már meg!*-ben nem. A sok-sok szertelen elem a *Lizában* egy irányba hajtottá a filmet, itt ellenben szétesik miatta az egész.

Ezen összevetések alapján levonható a következtetés, hogy az erős szerzői kézjegyek megléte volt, ami a *Kút* című filmet és a *Lizát* működőképessé tette, és ami sajnos a *Halj már meg!*-ből hiányzik. Miközben a közelmúltbeli magyar vígjátékoknál úgy tűnik, épp az erős műfajiság, gyenge szerzőiség hozott eredményt (*Csak szex és más semmi*, *Swing*, *Megdönteni Hajnal Timeát*), addig a hazai bűnfilmeknél a jelek szerint pont ennek a fordítottja az, ami sikeres lehet (a *Halj már meg!*-en kívül a legjobb (ellen)példa erre a B-filmes zsánerelemekből építkező – és elbukó – *Cop Mortem*).

Kamondi halála viszont eleve lehetlenné tette, hogy posztumusz átmentés a stílusát. A korai műveivel (*Halálutak és angyalok*, *Az alkimista és a szűz*, *Kísértések*) a magyar misztikusok közé felsorakozó, legutóbbi, közel tíz évvel ezelőtti munkájával, a *Dolinával* pedig a kelet-európai rögválóságról mesélő alkotó ráadásul soha még csak hasonló filmet sem készített, mint a *Halj már meg!*, így az életművét lezárni vágyó munkatársak nem voltak könnyű helyzetben, ami meg is látszik a végeredményen. Pedig a koncepció jó lett volna: a mű ugyanis arra erősít rá, hogy mennyire nem ismerjük az élettársunkat – a témának a bűnügyi vonalba helyezésével azt állítja, hogy mindez szinte felér egy bünténnyel. Nagy kár, hogy már sohasem tudhatjuk meg, mit is gondolt erről valójában Kamondi Zoltán.

HALJ MÁR MEG! – magyar, 2016. Rendezte: Kamondi Zoltán. Írta: Márton László és Kamondi Zoltán. Kép: Medvigy Gábor. Vágó: Rumbold László. Producer: Tózsér Attila és Ferenczy Gábor. Szereplők: Kováts Adél (Pócsné), Ónodi Eszter (Marcsi), Pájer Alma Virág (Vali), Hegedűs D. Géza (Kövér), Csákányi Eszter (Erzsi), Cserhalmi György (Pócs). Gyártó: FocusFox Stúdió. Forgalmazó: Big Bang Média Kft. 106 perc.

